

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija

**GAMTINIŲ DUJŲ RINKOS STEBĖSENOS ATASKAITA UŽ
2011 METUS**

Vilnius, 2012

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija
Algirdo g. 27,
LT-03219 Vilnius
Tel. +370 5 2135166,
faks. +370 5 2135270.
El.p. info@regula.lt
www.regula.lt

2012 m. kovas

Turinys

1. Gamtinių dujų importas.....	6
1.1. Gamtinių dujų importo rinkos dalyviai.....	6
1.2. Gamtinių dujų importo rinkos apimtis.....	6
2. Gamtinių dujų transportavimas magistraliniu tinklu.....	9
2.1. Gamtinių dujų transportavimo magistraliniu tinklu rinkos dalyviai.....	9
2.2. Gamtinių dujų transportavimo magistraliniu tinklu rinkos apimtis.....	9
2.3. Investicijos.....	10
3. Gamtinių dujų skirstymas.....	12
3.1. Gamtinių dujų skirstymo rinkos dalyviai.....	12
3.2. Gamtinių dujų skirstymo rinkos apimtis.....	12
3.3. Investicijos.....	13
4. Gamtinių dujų tiekimo rinka.....	14
4.1. Gamtinių dujų tiekimo rinkos dalyviai.....	14
4.2. Didmeninė gamtinių dujų tiekimo rinka.....	14
4.3. Mažmeninė gamtinių dujų tiekimo rinka.....	15
4.4. Rinkos operatoriaus veikla.....	18

Ivadas

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) parengė 2011 metų gamtinių dujų rinkos ataskaitą. Ataskaita parengta vadovaujantis gamtinių dujų perdavimo, skirstymo ir tiekimo įmonių Komisijai pateiktų ataskaitų duomenimis.

Komisijos ataskaitoje pateikiami apibendrinti duomenys bei jų palyginimas apie gamtinių dujų importą, vartojimą bei transportavimą dujotiekiais, rinkos dalyvių užimamas atitinkamos rinkos dalis, vidutines gamtinių dujų importo kainas bei investicijas į gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo sektorius.

Esminiai 2011 metų įvykiai:

- 2011 metais importo rinka sudarė 3 407,46 mln. m³ gamtinių dujų ir, palyginus su 2010 metais, padidėjo 9,7 proc. Importas padidėjo vien dėl AB „Achema“ importuoto dujų kiekio, kuris 2011 metais buvo 81,3 proc. didesnis negu 2010 metais. Visos kitos dujas importuojančios įmonės sumažino importo kiekį. Bendras importo sumažėjimas, nevertinant AB „Achema“ kiekių, sudaro 11,7 proc. Vertine išraiška išlaidos importuojamoms dujoms (nevertinant AB „Achema“ importo išlaidų) padidėjo nuo 2 061,2 mln. Lt iki 2 284,1 mln. Lt, t. y. 10,8 proc.
- Alternatyvių kuro rūšių (1 proc. sieringumo mazuto ir gazolio (0,1) kaina 2011 metais, palyginus su 2010 metais, didėjo atitinkamai 30 ir 36 proc., todėl vidutinė svertinė importuojamų dujų kaina 2011 metais, palyginus su 2010 metais, vidutiniškai išaugo 25,4 proc., t. y. nuo 862 iki 1081 Lt už tūkst. m³.
- Perdavimo sistema 2011 metais transportuota 5 404,9 mln. m³ gamtinių dujų. Palyginus su 2010 metais, transportavimas padidėjo 21,3 proc. Transportavimas Lietuvos vartotojams padidėjo 9,5 proc. (dėl didesnių transportuotų AB „Achema“ kiekių) – nuo 3 068,8 iki 3 360,9 mln. m³ dujų. Transportavimas tranzitu padidėjo 47,3 proc. Vertine išraiška perdavimo veiklos pajamos (be pajamų už tranzitą) 2011 metais, palyginus su 2010 metais, sumažėjo nuo 138,27 iki 137,39 mln. Lt arba 0,6 proc.
- Skirstymo veikloje veikė 6 aktyvūs rinkos dalyviai. Didžiausią rinkos dalį užėmė AB „Lietuvos dujos“ – 97,6 proc. 2011 metais paskirstyta 1 091,9 mln. m³ gamtinių dujų, t. y. 9,3 proc. mažiau nei 2010 metais. Vertine išraiška skirstymo veiklos pajamos 2011 metais, palyginus su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, mažėjo 11,0 proc. – nuo 200,97 iki 178,8 mln. Lt.
- 2011 metais tiekimo veiklos licenciją gavo dar viena įmonė – iš viso licencijas tiekimo veiklai vykdyti turėjo 14 subjektų, iš kurių 8 buvo aktyvūs.
- Prekyba didmeninėje gamtinių dujų rinkoje buvo nežymi – 2011 metais parduota 7,35 mln. m³ gamtinių dujų. Palyginus su 2010 metais, parduota 17 proc. mažiau. Vertine išraiška pardavimai sudarė 9,38 mln. Lt, t. y. 3,9 proc. daugiau nei 2010 metais (9,025 mln. Lt).

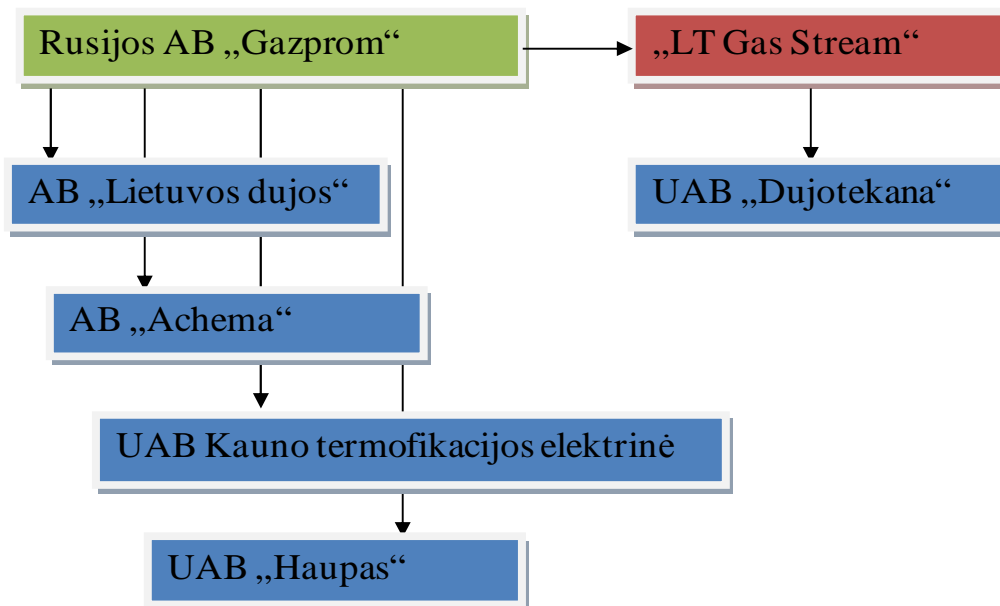
- Mažmeninėje gamtinių dujų rinkoje 2011 metais parduota 1 847,5 mln. m³ dujų arba 12,2 proc. mažiau negu 2010 metais. Vertinė išraiška tiekimo sektoriaus pajamos 2011 metais padidėjo nuo 1 910,3 iki 2 090,3 mln. Lt, t. y. 9,4 proc.
- Investicijos į dujų sektoriaus infrastruktūrą 2011 metais sudarė 65,49 mln. Lt (perdavimo veikloje – 33,11 mln. Lt, skirstymo – 32,37 mln. Lt), t. y. 46,4 proc. mažiau nei 2010 metais.
- Komisija 2011 metais išdavė licenciją gamtinių dujų rinkos operatoriaus veiklai BALTPPOOL UAB. Gamtinių dujų rinkos operatoriaus pagrindinė funkcija – organizuoti antrinę prekybą gamtinėmis dujomis gamtinių dujų biržoje.

1. GAMTINIŲ DUJŲ IMPORTAS

1.1. Gamtinių dujų importo rinkos dalyviai

Gamtinių dujų importo rinkoje 2011 metais veikė tie patys dalyviai, kaip ir 2010 metais, t. y. AB „Lietuvos dujos“, UAB „Dujotekana“, AB „Achema“, UAB Kauno termofikacijos elektrinė (KTE), UAB „Haupas“. Dujos į Lietuvą buvo importuojamos iš vienintelio išorinio dujų tiekėjo – Rusijos AB „Gazprom“. UAB „Dujotekana“ importuojamas dujas pirkė ne tiesiogiai iš Rusijos AB „Gazprom“, o per tarpininką – „LT Gas Stream“ (1 pav.).

1 pav. Gamtinių dujų importo į Lietuvą segmento dalyviai

Šaltinis: Komisija.

1.2. Gamtinių dujų importo rinkos apimtis

2011 metais į Lietuvą buvo importuota 3 407,46 mln. m³ gamtinių dujų. Palyginus su 2010 metais, importuotas dujų kiekis padidėjo 9,7 proc. (1 lentelė). Kaip matyti iš 1 lentelėje pateiktų duomenų, importuojamų dujų kiekio didėjimą lėmė AB „Achema“, kurios importuojamas dujų kiekis per 2011 metus padidėjo 580,77 mln. m³, t. y. 81,3 proc. Visos kitos įmonės 2011-aisiais importavo mažiau dujų negu 2010 metais.

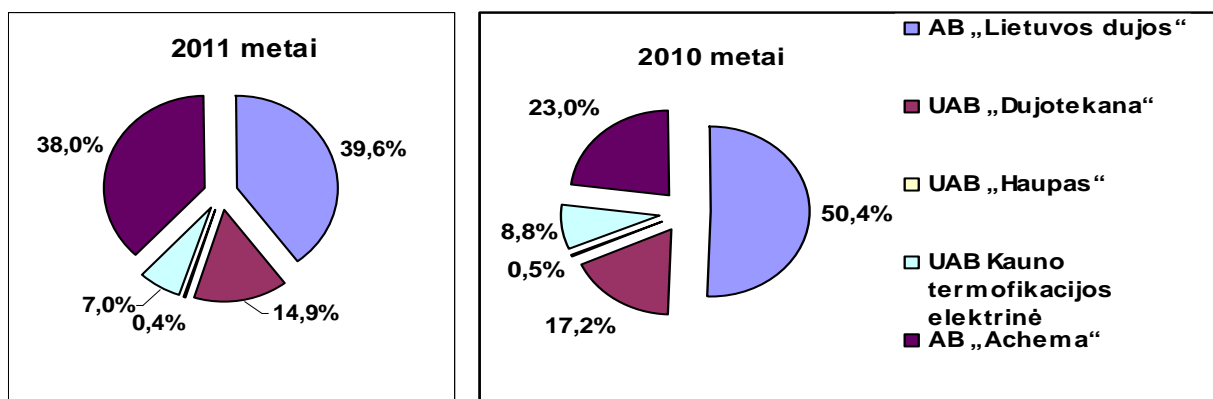
1 lentelė. 2011 metais į Lietuvą importuoti gamtinių dujų kiekiai, tūkst. m³

Importuotojas	2011 metai	2010 metai	Pokytis, proc.
AB „Lietuvos dujos“	1 350 325	1 566 560	-13,8
UAB „Dujotekana“	508 386	535 682	-5,1
UAB „Haupas“	13 958	16 687	-16,3
UAB Kauno termofikacijos elektrinė	240 057	273 099	-12,1
AB „Achema“	1 294 733	713 959	81,3
Iš viso:	3 407 459	3 105 987	9,7

Šaltinis: Komisija.

Struktūriniu požiūriu didžiausią gamtinių dujų importo rinkos dalį Lietuvoje užėmė AB „Lietuvos dujos“ (2 pav.).

2 pav. Gamtinių dujų importuotojų 2011 ir 2010 metais užimamos rinkos dalys

Šaltinis: Komisija.

2011 metais, palyginus su 2010-aisiais, pasikeitė ir rinkos dalyvių užimamos rinkos dalys. Kadangi AB „Achema“ 2011 metais importavo 580,77 mln. m³ daugiau dujų negu 2010 metais, jos rinkos dalis padidėjo 15 procentinių punktų – nuo 23 proc. iki 38 proc. Atitinkamai sumažėjo visų kitų rinkos dalyvių užimamos rinkos dalys: AB „Lietuvos dujos“ dalis sumažėjo 10,8 procentinio punkto – nuo 50,4 proc. iki 39,6 proc., UAB „Dujotekana“ – 2,3 procentinio punkto (nuo 17,2 proc. iki 14,9 proc.), Kauno termofikacijos elektrinės rinkos dalis sumažėjo nuo 8,8 proc. iki 7,0 proc. UAB „Haupas“ rinkos dalis pasikeitė labai nežymiai – sumažėjo nuo 0,5 proc. iki 0,4 proc.

Gamtinių dujų importas vertine išraiška pateikiamas 2 lentelėje. Gamtinių dujų importo sąnaudos (neskaitant AB „Achema“) 2011 metais, palyginus su 2010 metais, padidėjo 10,8 proc., nors importuojamų dujų kiekis (neskaitant AB „Achema“) sumažėjo 11,7 proc. Importo sąnaudų didėjimą nulėmė tai, kad vidutinė svertinė importuojamų dujų kaina 2011 metais, palyginus su vidutine svertine 2010 metų kaina, padidėjo 25,5 proc. AB „Lietuvos dujos“ importo sąnaudos 2011 metais, palyginti su 2010 metais, padidėjo 18,25 proc., nors importuojamų dujų kiekis sumažėjo 13,8 proc., UAB „Dujotekana“ importo sąnaudos padidėjo 18,25 proc., nors importuojamų dujų kiekis sumažėjo 5,1 proc.

2 lentelė. Į Lietuva importuojamų gamtinių dujų įsigijimo sąnaudos, tūkst. Lt*

Importuotojas	2011 metai	2010 metai	Pokytis, proc.
AB „Lietuvos dujos“	1 465 335	1 345 473	8,91
UAB „Dujotekana“	550 318	465 396	18,25
UAB „Haupas“	16 990	16 696	1,76
UAB Kauno termofikacijos elektrinė	251 472	233 661	7,62
Iš viso:	2 284 115	2 061 226	10,81

*- nevertinant AB „Achema“ importo sąnaudų.

Šaltinis: Komisija.

Gamtinių dujų importo kaina tiesiogiai priklauso nuo alternatyvių kuro rūšių, t. y. 1 proc. sieringumo mazuto ir dyzelinio kuro (0,1) kainos pasaulinėje rinkoje bei euro ir JAV dolerio kurso santykio. 3 lentelėje pateikiamas 1 proc. sieringumo mazuto, dyzelinio kuro (0,1) 6 mėn. vidutinės metinės kainos palyginimas bei valiutų kurso santykio palyginimas.

Kiekvienos dienos naftos produktų kainų ir valiutų kurso svyravimai bei reikšmės skelbiamos Komisijos interneto svetainėje adresu www.regula.lt → kuro kainos.

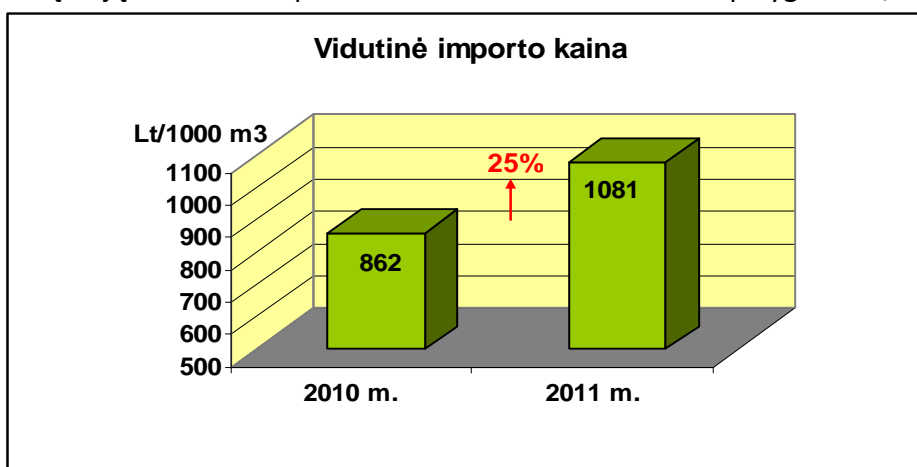
3 lentelė. Vidutinių 1 proc. sieringumo mazuto, dyzelinio kuro (0,1) 6 mėn. kainos (JAV dol./t) bei vidutinio metinio valiutų kurso santykio 2011 ir 2010 metų palyginimas

Gamtinių dujų importo kainos veiksnys	2011 m.	2010 m.	Kainos pokytis per metus, proc.
	Kaina, JAV dol./t	Kaina, JAV dol./t	
1 proc. sieringumo mazutas	590,17	454,69	29,80
Dyzelinis kuras (0,1)	863,37	634,01	36,18
Lt/JAV	2,48	2,61	-4,98

Šaltinis: www.cmegroup.com; www.ecb.int/home/html/index.en.html

Kaip matyti iš pateiktos informacijos, 1 proc. sieringumo mazuto kaina 2011 metais, palyginus su 2010 metais, padidėjo 29,8 proc., dyzelinio kuro (0,1) – 36,2 proc. Valiutų kurso santykis mažėjo 5 proc. Būtent alternatyvių kuro rūšių kainų didėjimo veiksnys nulėmė tai, kad **vidutinė importuojamų gamtinių dujų kaina 2011 metais, palyginus su 2010 metais, vidutiniškai padidėjo 25,4 proc. – nuo 862 iki 1081 Lt už tūkst. m³ (3 pav.).**

3 pav. Gamtinių dujų vidutinės importo kainos 2011 ir 2010 metais palyginimas, Lt už tūkst. m³

Šaltinis: Komisija.

2. GAMTINIŲ DUJŲ TRANSPORTAS MAGISTRALINIŲ TINKLU

2.1. Gamtinių dujų transporto magistraliniu tinklu rinkos dalyviai

Gamtinių dujų perdavimo rinkoje veikia vienintelė AB „Lietuvos dujos“. Komisija yra išdavusi šiai įmonei licenciją vykdyti perdavimo veiklą 2001 m. gruodžio mėn. Tranzito veikla nelicencijuojama, ją vykdo perdavimo tinklo operatorius AB „Lietuvos dujos“.

2.2. Gamtinių dujų transporto magistraliniu tinklu rinkos apimtis

Perdavimo sistemos operatorius 2011 metais transportavo 5 404, 49 mln. m³ gamtinių dujų, iš jų: buitiniams vartotojams – 181,24 mln. m³, o nebutiniams – 3 179,69 mln. m³, tranzitu – 2 043,56 mln. m³ dujų. Palyginus su 2010 metais, dujų transportuota 948,56 mln. m³, t. y. 21,3 proc. daugiau. (4 lentelė).

Gamtinių dujų transportavimo perdavimo sistema struktūroje 2011 metais tranzitas sudaro 37,8 proc. nuo iš viso transportuoto dujų kiekio. Tranzitu perduotas dujų kiekis, palyginus su 2010 metais, padidėjo 47,3 proc. (4 pav.). 2010 metais dujų transportavimo tranzitu dalis sudarė 31,1 proc.

Gamtinių dujų perdavimas Lietuvos vartotojams 2011 metais, palyginus su 2010 metais, padidėjo 292,17mln. m³ dujų arba 9,5 proc. Buitiniams vartotojams transportuotas dujų kiekis 2011 metais sudarė 3,3 proc. nuo iš viso transportuoto kiekio ir, palyginus su praeitų metų atitinkamu laikotarpiu, sumažėjo 16,58 mln. m³ dujų arba 8,4 proc. Nebutinių vartotojų segmento dalis perdavime sudaro 58,8 proc. Šiems vartotojams transportuotas dujų kiekis perdavimo sistema 2011 metais padidėjo 308,75 mln. m³ dujų arba 10,7 proc. Perdavimas nebutiniams vartotojams padidėjo dėl AB „Achema“ suvartojamų didesnių dujų kiekių.

4 lentelė. Gamtinių dujų perdavimo kiekių palyginimas, tūkst. m³

Perdavimas	2011 metai	2010 metai	Pokytis, tūkst. m ³	Pokytis, proc.
<i>Perdavimas LT vartotojams</i>	3 360 933	3 068 764	292 169	9,5
Buitiniai vartotojai	181 242	197 827	-16 585	-8,4
Nebutiniai vartotojai	3 179 691	2 870 937	308 754	10,7
<i>Tranzitas</i>	2 043 560	1 387 164	656 396	47,3
Perdavimas (iš viso)	5 404 493	4 455 928	948 565	21,3

Šaltinis: Komisija.

Vertine išraiška perdavimo veiklos pajamų palyginimas pateiktas 5 lentelėje. Pajamos už perdavimą iš Lietuvos vartotojų 2011 metais sudarė 137,39 mln. Lt, t. y. 0,6 proc. mažiau nei 2010 metais.

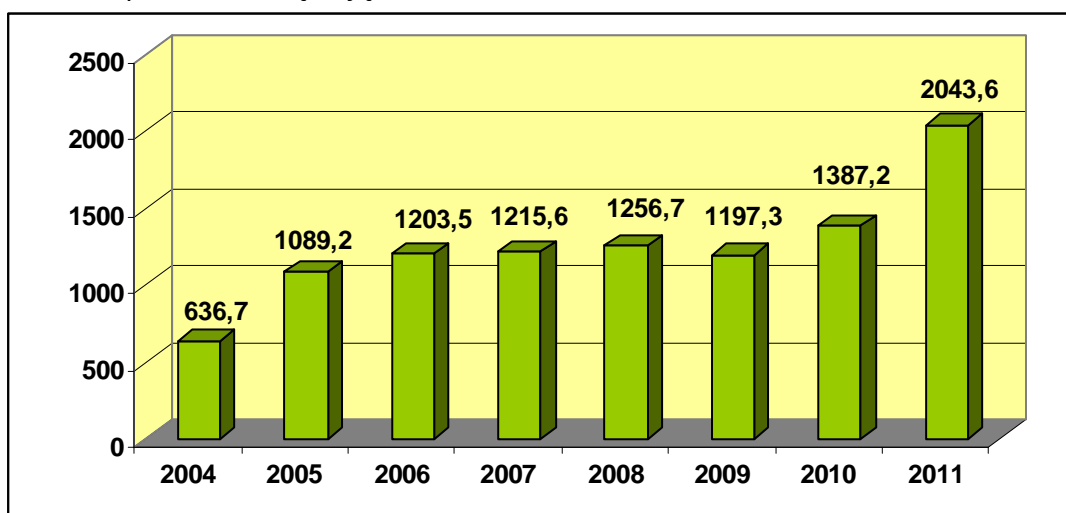
Pajamos iš buitinių vartotojų 2011 metais padidėjo 8,4 proc. ir sudarė 9,38 mln. Lt., o pajamos iš nebutinių vartotojų sumažėjo 0,5 proc. ir sudarė 123,7 mln. Lt. Nors nebutiniams vartotojams perduotas dujų kiekis 2011 metais padidėjo, tačiau pajamos sumažėjo todėl, kad kiekio padidėjimą lėmė AB „Achema“ transportuoti dujų kiekiai, o šiai bendrovei nustatyti mažesni dujų transportavimo įkainiai, nes, diferencijuojant kainas pagal transportuojamų dujų kiekį, AB „Achema“ yra priskirta kitai vartotojų grupei.

5 lentelė. Perdavimo veiklos pajamų palyginimas*, tūkst. Lt.

Perdavimas	2011 metai	2010 metai	Pokytis, tūkst. Lt	Pokytis, proc.
Buitiniai vartotojai	9 382,5	8 652,8	729,7	8,4
Nebuitiniai vartotojai	123 705,7	124 333,6	-627,9	-0,5
Pajamos už trumpalaikius perdavimo pajėgumus ir pajėgumų viršijimą	4 136,7	5 286,1	-1 149,4	-21,7
Pajamos už naujų vartotojų įsipareigojimų nevykdymą	170		170	
Perdavimas (iš viso)	137 394,9	138 272,5	-877,6	-0,6

*- nevertinant pajamų tranzito transportavimo sistema.

Šaltinis: Komisija.

4 pav. Gamtinių dujų tranzito dinamika 2004 – 2011 metais, mln. m³

Šaltinis: Komisija.

2.3. Investicijos

AB „Lietuvos dujos“ investicijos į transporto magistralinių tinklų veiklą 2011 metais sudarė 33,1 mln. Lt. Palyginti su 2010 metais atliktomis investicijomis (95, 37 mln. Lt), jos yra 65,26 mln. Lt (2,9 karto) mažesnės (6 lentelė). 2010 metų investicijų dydį iš esmės nulėmė investicijos į Jauniūnų kompresorinę stotį.

2011 metais pradėtas įgyvendinti į Nacionalinės energetikos strategijos planą įtrauktas projektas, kuriame numatoma magistralinio dujotiekio „Jurbarkas – Klaipėda“ ir antrosios Klaipėdos dujų skirstymo stoties statyba. Šis magistralinis dujotiekis bus būtinas gamtinių dujų tiekimui, pastačius suskystintų dujų terminalą, be to, padidins Vakarų Lietuvos aprūpinimo gamtinėmis dujomis patikimumą. 2011 metais projektui įgyvendinti buvo panaudota 451 tūkst. Lt. Likusios lėšos skirtos dujotiekiams bei dujų skirstymo stotims rekonstruoti bei kitam turtui atstatyti.

6 lentelė. Investicijų į gamtinių dujų transporto magistraliniu tinklu veiklą dinamika, tūkst. Lt

	2011 metai	2010 metai	<i>Pokytis, tūkst. Lt</i>	<i>Pokytis</i>
Investicijos, tūkst. Lt	33 111	95 373	-65 262	2,9 karto mažiau

Šaltinis: Komisija.

3. GAMTINIŲ DUJŲ SKIRSTYMAS

3.1. Gamtinių dujų skirstymo rinkos dalyviai

Gamtinių dujų skirstymo veiklai vykdyti 2011 metais, kaip ir 2010-aisiais, galiojo anksčiau Komisijos išduotos 6 skirstymo licencijos. Visos skirstymo įmonės minėtu laikotarpiu buvo aktyvios, t. y. vykdė skirstymo veiklą. Licencijų turėtojai pateikiami 7 lentelėje.

7 lentelė. Gamtinių dujų skirstymo licencijų turėtojai

Eil. Nr.	Įmonės pavadinimas	Veiklos vykdymas
1.	AB „Lietuvos dujos“	Taip
2.	AB agrofirma „Josvainiai“	Taip
3.	UAB „Intergas“	Taip
4.	UAB „Fortum Heat Lietuva“	Taip
5.	UAB „Druskininkų dujos“	Taip
6.	AB „Achema“	Taip

Šaltinis: Komisija.

3.2. Gamtinių dujų skirstymo rinkos apimtis

2011 metais gamtinių dujų skirstymo sistema buvo transportuota 1 091,89 mln. m³ gamtinių dujų. Palyginus su 2010 metais transportuota skirstymo sistema dujų kiekiu (1 203,26 mln. m³), skirstymas sumažėjo 9,3 proc.

Buitiniams vartotojams 2011 metais transportuota 181,55 mln. m³ dujų, t. y. 16,6 proc. paskirstyto gamtinių dujų kiekio. Palyginus su 2010 metais, šis kiekis sumažėjo 16,58 mln. m³ dujų, t. y. 9,3 proc. Atitinkamai nebutiniams vartotojams 2011 metais paskirstyta 83,4 proc. arba 910,35 mln. m³ gamtinių dujų. Palyginus su 2010 metais, paskirstytas kiekis sumažėjo 94,78 mln. m³ dujų arba 9,4 proc.

Pajamos iš skirstymo veiklos 2011 metais sudarė 178,81 mln. Lt (neskaitant 1,35 mln. Lt, gautų už naujų vartotojų įsipareigojimų nevykdymą), t. y. 22,16 mln. Lt arba 11,03 proc. mažiau negu 2010 metais. Pajamos iš buitinių vartotojų 2011 metais sumažėjo 12,17 proc. ir sudarė 59,34 mln. Lt. Pajamos iš nebutinių vartotojų sumažėjo 11,46 proc. ir sudarė 118,12 mln. Lt.

Gamtinių dujų skirstymo rinka 2011 metais iš esmės liko nepakitusi. Didžiausią gamtinių dujų skirstymo rinkos dalį užėmė AB „Lietuvos dujos“. Ši įmonė 2011 metais paskirstė 1 066,1 mln. m³ dujų, t. y. 97,6 proc. nuo iš viso paskirstyto gamtinių dujų kiekio vartotojams (8 lentelė).

8 lentelė. Paskirstyto gamtinių dujų kiekio palyginimas, tūkst. m³

Eil. Nr.	Skirstymo įmonė	Iš viso			Buitiniai vartotojai			Nebutiniai vartotojai		
		2011 metai	2010 metai	Pokytis, proc.	2011 metai	2010 metai	Pokytis, proc.	2011 metai	2010 metai	Pokytis, proc.
1.	AB „Lietuvos dujos“	1 066 097	1 167 866	-8,7	181 242	197 827	-8,4	884 855	970 039	-8,8
2.	UAB „Intergas“	18 795	27 401	-31,4	88	81	8,7	18 706	27 320	-31,5
3.	UAB „Fortum Heat Lietuva“	4 298	5 027	-14,5	4	6	-24,0	4 294	5 021	-14,5
4.	UAB „Druskininkų dujos“	247	261	-5,5	148	147	1,0	98	114	-14,0
5.	AB agrofirma „Josvainiai“	2 457	2 701	-9,1	63	67	-6,7	2 394	2 634	-9,1
6.	Iš viso:	1 091 893	1 203 256	-9,3	181 546	198 128	-8,4	910 347	1 005 128	-9,4

Šaltinis: Komisija.

3.3. Gamtinių dujų skirstymo veiklos investicijos

Gamtinių dujų skirstymo rinkos dalyviai 2011 metais į gamtinių dujų skirstymo veiklą investavo 32,38 mln. Lt, t. y. 20,7 proc. daugiau negu 2010 metais. 2011 metais dujų skirstymo įmonės nutiesė 49,8 km skirstomojo dujotiekio bei prijungė 1 918 naujų vartotojų (9 lentelė).

9 lentelė. Gamtinių dujų skirstymo veiklos investicijų palyginimas

Investicijos	Mato vnt.	2011 m.	2010 m.	Pokytis	Pokytis, proc.
AB „Lietuvos dujos“	tūkst. Lt	27 595	21 582	6 013	27,9
UAB „Intergas“	tūkst. Lt	4 755	5 217	-462	-8,9
UAB „Fortum Heat Lietuva“	tūkst. Lt	7,8	19	-11,2	-58,9
UAB „Druskininkų dujos“	tūkst. Lt	17,3	7,8	9,5	121,8
Iš viso:	tūkst. Lt	32 375,10	26 825,6	5 549,3	20,7
Nutiestų dujotiekių ilgis					
AB „Lietuvos dujos“	km	60,6	40,45	20,2	49,8
Prijungta naujų vartotojų					
AB „Lietuvos dujos“	vnt.	1874	1456	418	28,7
UAB „Intergas“	vnt.	5	3	2	66,7
UAB „Druskininkų dujos“	vnt.	39	17	22	129,4
Iš viso:	vnt.	1 918	1 476	442	29,9

Šaltinis: Komisija.

4. GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMO RINKA

4.1. Gamtinių dujų tiekimo rinkos dalyviai

Nuo 2011 m. rugpjūčio 1 d. Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymas (Žin., 2000, Nr. 89-2743; 2011, Nr. 87-4186) nenumato gamtinių dujų tiekimo kainos reguliavimo, todėl gamtinių dujų tiekimo įmonės nuo 2011 metų IV ketv. rinkoje veikia laisvai ir pačios nustato tiekimo kainą.

Komisijos sprendimu 2011 metais gamtinių dujų tiekimo licencija buvo išduota vienai įmonei – Lietuvos energijai, AB. Iš viso gamtinių dujų tiekimo licencijas 2011 metais turėjo 14 gamtinių dujų tiekimo įmonių, tačiau 6 iš jų nevykdė gamtinių dujų tiekimo veiklos (10 lentelė). Likę rinkos dalyviai gamtines dujas tiekė vartotojams ir dujų įmonėms didmeninėje ir (arba) mažmeninėje gamtinių dujų tiekimo rinkose.

10 lentelė. Licencijuotos gamtinių dujų tiekimo įmonės

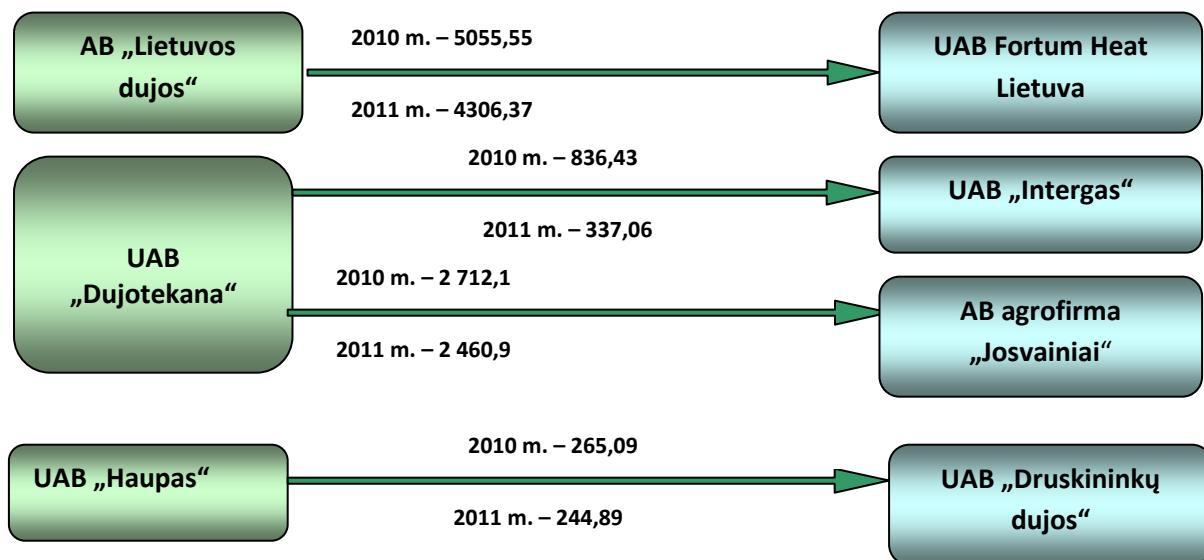
Eil. Nr.	Įmonės pavadinimas	Informacija apie veiklos vykdymą 2011 metų IV ketv.
1.	AB „Lietuvos dujos“	Vykdė
2.	AB agrofirma „Josvainiai“	Vykdė
3.	UAB „Prekybos namai Giro“	Nevykdė
4.	UAB „Dujotekana“	Vykdė
5.	Bendra Lietuvos ir Rusijos įmonė UAB „Stella Vitae“	Nevykdė
6.	AB „Achema“	Vykdė
7.	UAB „Intergas“	Vykdė
8.	Lietuvos ir JAV UAB „lteralit“	Nevykdė
9.	UAB „Haupas“	Vykdė
10.	UAB „Druskininkų dujos“	Vykdė
11.	UAB Kauno termofikacijos elektrinė	Nevykdė
12.	UAB „Fortum Heat Lietuva“	Vykdė
13.	UAB „Imlitex“	Nevykdė
14.	Lietuvos energija, AB	Nevykdė

Šaltinis: Komisija.

4.2. Didmeninė gamtinių dujų tiekimo rinka

Didmeninė gamtinių dujų rinka Lietuvoje yra nežymi. Joje prekyba vyksta tik tarp tų gamtinių dujų įmonių, kurios vykdo skirstymo ir tiekimo veiklas konkrečiuose Lietuvos regionuose. Prekybos tarp didmeninių gamtinių dujų vartotojų nebuvo. 2011 metais didmeninėje rinkoje parduota 7,35 mln. m³ gamtinių dujų, t. y. 17 proc. arba 1,52 mln. m³ mažiau nei 2010 metais. (5 pav.) Vertine išraiška tai sudarytų 0,353 mln. Lt, t. y. 3,75 proc. daugiau nei 2010 metais.

5 pav. Gamtinių dujų didmeninės rinkos dalyviai ir didmeninėje rinkoje parduoti dujų kiekiai, tūkst. m³

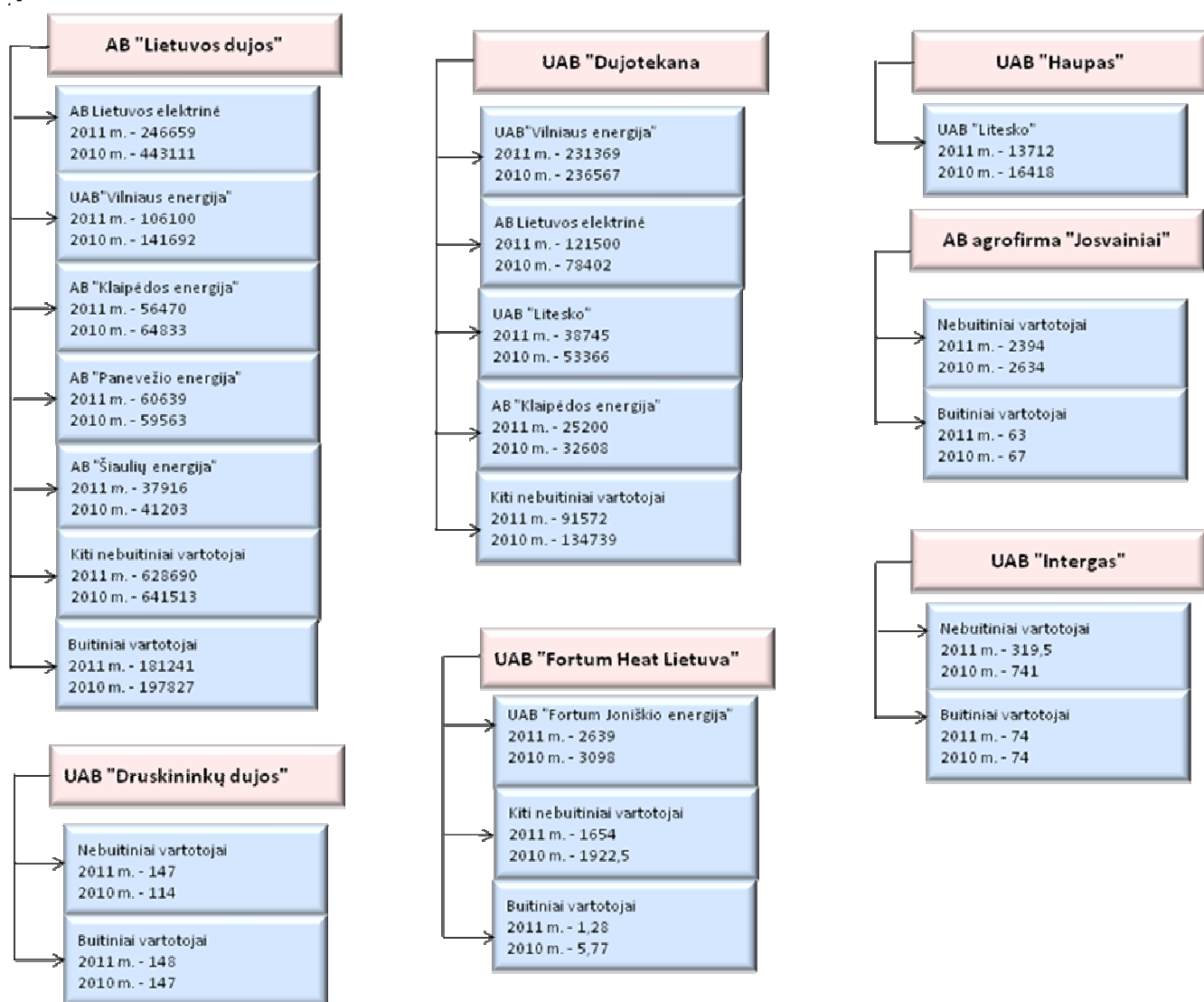
Šaltinis: Komisija.

4.3. Mažmeninė gamtinių dujų tiekimo rinka

2011 metais Lietuvoje buvo 557 tūkst. gamtinių dujų vartotojų, iš jų 551 tūkst. buitinių ir 6 tūkst. nebutinių vartotojų. Gamtines dujas vartotojams tiekė 7 tiekimo įmonės: AB „Lietuvos dujos“, UAB „Dujotekana“, UAB „Haupas“, UAB „Fortum Joniškio energija“, UAB „Druskininkų dujos“, AB agrofirma „Josvainiai“ bei UAB „Intergas“.

2011 metais šalies mažmeninėje dujų tiekimo rinkoje buvo parduota 1 847,5 mln. m³ dujų, t. y. 12,2 proc. mažiau nei 2010 metais. Mažmeninėje dujų tiekimo rinkoje, kaip ir didmeninėje, dominuoja du tiekėjai, kurie turi daugiau negu 5 proc. dujų tiekimo rinkos. Tai AB „Lietuvos dujos“ ir UAB „Dujotekana“. Visos kitos dujų tiekimo įmonės užima vos 1,2 proc. nuo iš viso parduoto dujų kiekio. Mažmeninėje rinkoje dalyvaujančių Lietuvos dujų įmonių parduodamų dujų kiekiai (rinkos dalys) pateikiami 6 pav.

6 pav. Mažmeninės gamtinių dujų tiekimo rinkos struktūra ir mažmeninėje rinkoje parduoti dujų kiekiai, tūkst. m³

Šaltinis: Komisija.

Mažmeninėje gamtinių dujų tiekimo rinkoje buitinių vartotojų dalis 2011 metais sudarė 9,8 proc. ir liko panaši, kaip ir 2010 metais (9,4 proc.). Atitinkamai nebutinių vartotojų segmentas bendroje mažmeninėje dujų tiekimo rinkoje 2011 metais sudarė 90,2 proc. (2010 metais buvo 90,6 proc.).

Buitinių vartotojų segmentas:

Gamtines dujas buitiniams vartotojams mažmeninėje tiekimo rinkoje tiekė 5 dujų įmonės. 2011 metais buvo 551 tūkst. buitinių vartotojų ir, palyginus su 2010 metais, jų skaičius padidėjo 0,18 proc.

Buitiniai vartotojai per 2011 metus suvartojo 181,53 mln. m³ dujų, t. y. 8,4 proc. mažiau negu 2010 metais. (11 lentelė). Vertine išraiška buitiniai vartotojai 2011 metais sumokėjo 18,27 mln. Lt arba 9,8 proc. daugiau negu 2010 metais. Padidėjusį pajamų iš buitinių vartotojų lygi nulėmė padidėjusi gamtinių dujų kaina.

Buitinių vartotojų pagrindinę segmento dalį 2011 metais, kaip ir 2010-aisiais, užima AB „Lietuvos dujos“, kurios šiems vartotojams patiekia 99,84 proc. visų mažmeninėje rinkoje parduodamų dujų kiekio.

11 lentelė. Gamtinių dujų kiekio, pajamų bei segmento dalių buitiniams vartotojams palyginimas, tūkst. m³

Tiekėjas	Kiekiai, tūkst. m ³			Pajamos, tūkst. Lt			Segmento dalis, proc.	
	2011 m.	2010 m.	Pokytis proc.	2011 m.	2010 m.	Pokytis proc.	2011 m.	2010 m.
AB „Lietuvos dujos“	181 242	197 827	-8,4	204 379	186 206	9,8	99,84	99,85
UAB „Fortum Heat Lietuva“	1,28	5,77	-77,8	2,11	7,39	-71,4	0,00	0,00
UAB „Druskininkų dujos“	148,28	146,77	1,0	511,37	423,35	20,8	0,08	0,07
AB agrofirma „Josvainiai“	62,8	67,3	-6,7	83,4	78,3	6,5	0,03	0,03
UAB „Intergas“	73,81	74,27	-0,6	72,96	67,16	8,6	0,04	0,04
Iš viso:	181 528,17	198 121,11	-8,4	205 048,84	186 782,19	9,8	100	100

Šaltinis: Komisija.

Nebuitinių vartotojų segmentas:

Nebuitiniams vartotojams gamtines dujas mažmeninėje rinkoje tiekia 7 tiekimo įmonės. Nebuitinių vartotojų skaičius 2011 metais sudarė 6 tūkst. ir liko tame pačiame lygyje, kaip ir 2010 metais.

Nebuitiniai vartotojai per 2011 metus nupirko 1 665,9 mln. m³ dujų, t. y. 12,6 proc. mažiau negu 2010 metais (12 lentelė). Vertine išraiška nebutiniai vartotojai 2011 metais už dujas sumokėjo 161,73 mln. Lt arba 9,4 proc. daugiau negu 2010 metais.

Nebuitinių vartotojų pagrindinę segmento dalį 2011 metais, kaip ir 2010 metais, užima AB „Lietuvos dujos“. Palyginus su 2010 metais, nebutinių vartotojų segmento dalis sumažėjo nuo 70,6 iki 68,2 proc. UAB „Dujotekana“ nebutinių vartotojų segmento dalis padidėjo nuo 28,1 iki 30,5 proc. Kitų dujų tiekėjų užimama segmento nebutiniams vartotojams dalis keitėsi labai nežymiai.

12 lentelė. Gamtinių dujų kiekio, pajamų bei segmento dalių nebutiniams vartotojams palyginimas, tūkst. m³

Tiekėjas	Kiekiai, tūkst. m ³			Pajamos, tūkst. Lt			Segmento dalis, proc.	
	2011 m.	2010 m.	Pokytis, proc.	2011 m.	2010 m.	Pokytis, proc.	2011 m.	2010 m.
AB „Lietuvos dujos“	1 136 474	1 344 939	-15,5	1 286 397	1 207 203	6,6	68,22	70,57
UAB „Dujotekana“	508 386	535 682	-5,1	571 073	488 855	16,8	30,52	28,11
UAB „Haupas“	13 970	16 687	-16,3	18 07	18 222	-0,1	0,84	0,88
UAB „Fortum Heat Lietuva“	4 294	5 021	-14,5	5 826	5 457	6,8	0,26	0,26
UAB „Druskininkų dujos“	99,15	114,39	-13,3	280,77	262,42	7,0	0,01	0,01
AB agrofirma „Josvainiai“	2 394	2 634	-9,1	3 099	2 822	9,8	0,14	0,14
UAB „Intergas“	319,50	740,80	-56,9	377,00	705,98	-46,6	0,02	0,04
Iš viso:	1 665 936	1 905 818	-12,6	1 885 260	1 723 527	9,4	100	100

Šaltinis: Komisija.

Nuo 2007 m. liepos 1 d. visi gamtinių dujų vartotojai yra laisvieji, t. y. gali pasirinkti tiekėją. Norėdami pirkti dujas jie privalo prieš du mėnesius iki kalendorinių metų pradžios dujų tiekimo įmonei pateikti paraišką. Vartotojas turi iš anksto, ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų iki dujų tiekimo pradžios, pateikti prašymą tiekimo įmonei dėl tiekimo (pirkimo – pardavimo) sutarties sudarymo. Tiekimo įmonė, įvertinusi, ar įmanoma patenkinti prašomą dujų kiekio poreikį, per 14 kalendorinių dienų nuo vartotojo prašymo gavimo dienos praneša vartotojui apie visišką ar

dalinį prašomo dujų kiekio patvirtinimą arba atsisakymą patenkinti prašymą. Atsisakymas patenkinti prašymą turi būti objektyvus, nediskriminuojantis ir motyvuotas. Apie atsisakymą patenkinti prašymą turi būti informuojama Komisija.

Nors dujų tiekimo rinka Lietuvoje yra pilnai atverta, tačiau 2011 metais vartotojų, keitusių tiekėją mažmeninėje rinkoje, nebuvo.

4.4. Rinkos operatoriaus veikla

Komisija 2011 m. lapkričio 23 d. išdavė licenciją gamtinių dujų rinkos operatoriaus veiklai BALTPPOOL UAB. Gamtinių dujų rinkos operatoriaus pagrindinė funkcija – organizuoti antrinę prekybą gamtinėmis dujomis gamtinių dujų biržoje. Tokia birža suteiks galimybę visiems gamtinių dujų vartotojams, turintiems metines sutartis su tiekėjais – importuotojais, ir kitiems gamtinių dujų sektoriuje veikiantiems subjektams parduoti arba pirkti perteklinius arba trūkstamus gamtinių dujų kiekius, t. y. subalansuoti savo gamtinių dujų srautus. Birža veiks pagal operatoriaus parengtą ir su Komisija suderintą Prekybos gamtinių dujų biržoje reglamentą. Prekybos biržoje priežiūra bus vykdoma, vadovaujantis Prekybos gamtinių dujų biržoje priežiūros taisyklėmis, kurias rengia ir tvirtina Komisija.